

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIV.

Št. 3.

Kranj, 3. februarja 1940

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.



Materializem - zlo naše dobe

V povestnici starih Grkov beremo mično pripovedko o Herakleju na razpotju. Ko si je Heraklej izbral svojo življenjsko pot in obstal na njenem križišču ne vedoč, ne kod ne kam, sta se mu približali dve lepi ženi: krepost in naslada in ga vabili vsaka na svojo pot. Krepost mu je povedala, da bo njegova pot, če sledi njej, težka, vila se bo po ozki stezi med trnjem, polna bo hudih preizkušenj, borb, odpovedi, samozatajevanja. Za svoje kreposti in napore pa bo poplačen s častjo in slavo. Naslada pa ga je vabila na široko, mehko pogrnjeno cesto uživanja, omame in opojnosti, na brezskrbno pot radosti in veselja.

Heraklej pa je kot priča pripovedka, zavrnil naslado. Sledil je kreposti in storil mnoga slavna in junaška dela.

Ali ni danes vse človeštvo od naroda, preko različnih družabnih skupin pa tja do poedince na takem življenjskem križpotju, kjer se nahaja kažipot s puščicama v dve smeri: na ozko, trnjevo pot kreposti in na uglajeno, razhojeno cesto naslade, materialističnega življenja, uživanja in pojmovanja sveta.

Mar ni danes materializem zajel ves svet. Ali ima sodobni človek kak drug smoter kot golo uživanje, ali mar sploh še zna vrednotiti kako drugo dobro. Materializem, ki je vzrastel na dobro pognojeni gredi liberalizma, vdira v vse stanove, v vse poklice. Vpliva na vodstvo države, vdira v gospodarsko življenje, ruši državno avtoriteto, ruši ljubezen do domovine, ruši človeško čast, spoštovanje in dostojanstvo, podira trdne temelje družine in občestva sploh, izpodreja zdrav razvoj mladine — skratka zagrizel se je v najgloblje korenine narodov, gloda jih, dokler ne bodo usahnile.

Materialistično pojmovanje, ki mu je smoter čim več naslade ob čim manjšem trudu in delu, je kakor okužen zrak. Najdemo ga prav povsod, v javnem in privatnem življenju, v službi in šoli, v tovarni in pisarni, pri gospodarstvu, v trgovini, v vsem pojmovanju družabnega in družinskega življenja.

Ogromen delež na krivdi, da je brezbožni materializem tako preplaval svet, participirata poleg liberalizma, ki je predvsem zajel meščanstvo, socializem in komunizem, ki sta zastupila delavstvo, njun najvernejši in še mnogo brutalnejši in doslednejši naslednik in učenec pa je boljšeživizem, ki v najbolj grobi in ordinarni obliki propagira v svetu materializem, ki naj pogoltne vse narode, vsa ljudstva, da bodo utonila in poginila v nenasišnem uživanju, tako kot se zadušijo požrešna muha v latvici mleka.

Kreposti državnega, družabnega in družinskega življenja izginjajo. Ljudje se ne zavedajo več svojih dolžnosti do države in ljubezni do svoje domovine ter do lastnega naroda in imena, do svojega materinega jezika. Vseeno jim je, če jim kdo reče, da so Nemci ali Rusi. Dokler so bili tlačani in podložniki, so vzdihovali po svobodi, sempatje so se celo borili za njo. Sedaj, ko jim ta dragocena in težko pridobljena svoboda sije, je ne znajo ceniti. Najraje bi jo zapravili in malomarno zavrgli kot zavrzle otrok svojo igrato.

Družabne skupine, stanovi in pripadniki raznih poklicev sovražijo drug drugega, skušajo se medseboj gospodarsko uničiti. Tako je materializem rodil na eni strani brezbarvni, anacionalni požrešni in nesocialni kapitalizem, nadvlado denarja nad človekom, nad njegovim delom, nad njegovo svobodo in dušo, na drugi strani pa je ustvaril brezimne, brezpravne množice proletariata, ki so suženjsko podvržene dvema malikoma — materializmu in kapitalizmu.

Vse družabno življenje se izživlja v znamenju materializma. Povsod samo veseljačenje, popivanje, zabave, za resno delo in izobrazbo je malo zanimanja. Tudi kulturo in civilizacijo z vsem njunim napredkom je materializem vpregel v svoj voz. Vse pridobitve civilizacije naj služijo sebičnemu uživanju, ki v borbi za materialne dobrine vodi do vojne.

Minister g. dr. Miha Krek na Gorenjskem Trije lepo uspeli shodi v Kranju in Trzinu. Sijajna udeležba naših somišljenikov.

V naše vsakdanje življenje in vsakdanje skrbi nam je kot slovesen, redek in neobčajen dogodek vpadel obisk ministra g. dr. Mihe Kreka, ki je bil napovedan že za mesec december in ki je imel v kranjskem okraju tri sijajno uspeli in obiskane shode, in sicer dva v Kranju enega pa v Trzinu.

Prvi shod v Kranju.

V soboto zvečer se je v Ljudskem domu v Kranju vršil shod krajevnih JRZ. Dvorana i galerija Ljudskega doma sta bili premajhni, da bi mogli vsi pristaši, somišljeniki in naši prijatelji na shod. Zanimanje zanj je bilo v Kranju naravnost ogromno, vsak je hotel slišati informativno poročilo in besedo našega slovenskega ministra, ki je soudeležen pri vodstvu države.

Shod je otvoril predsednik krajevnih JRZ g. dr. Megušar Anton, ki je pozdravil g. ministra, gg. banske svetnike, vse navzoče kranjske odličnike in zastopnike oblasti ter uradov z okrajnim glavarjem g. dr. Vidičem na čelu ter podal nato besedo g. ministru. G. gradbeni minister dr. Miha Krek nam je nato v poldrugournem govoru raztelmačil nazorno in podrobno vsa aktualna vprašanja zunanje in notranje politike ter nastanek in razvoj teh vprašanj. Udeleženci shoda so besedam govornika živahno sledili in ga večkrat prekinili z glasnim odobravanjem.

Po podanem poročilu g. ministra je g. dr. Megušar predlagal zaupnico našem voditelju g. dr. Korošcu in min. g. dr. Kreku, ki je bila z velikim odobravanjem sprejeta. V imenu krajevnih JRZ je g. dr. Megušar tudi izročil g. ministru poleg omenjene zaupnice posebno resolucijo gospodarskega in socialnega značaja. Po končanem shodu je g. minister dr. Miha Krek sprejel deputacijo organizacije ZZD in kluba železničarjev JRZ.

Minister dr. Miha Krek v Trzinu.

V nedeljo je g. minister obiskal Trzin, kjer mu je bil pripravljen prisrčen sprejem. Kot pokrovitelj tretjega izleta gorenjskih smučarjev v Trzinu si je ogledal tudi smučarske tekme. Zvečer ob sedmih je imel velk shod v dvorani Prosvetnega doma na Skali, kjer je poročal o notranji in zunanji politiki v nabito polni dvorani.

Drugi shod g. ministra v Kranju.

V ponedeljek dopoldne ob 11. uri pa je pričel shod za svoje pristaše okrajna JRZ za

ves kranjski okraj. Zopet se je ponovila ista slika kot v soboto zvečer. Dvorana Ljudskega doma je bila nabito polna do zadnjega kotička naših pristašev, polno moških je pa bilo tudi na galeriji in v veži. Iz vse prostrane okolice Kranja so se zbrali naši pristaši, da čujejo tehtno besedo g. ministra. Shod je otvoril predsednik okrajne JRZ g. Umnik iz Senčurja, ki je toplo pozdravil g. ministra, senatorja g. Brodarja, banskega svetnika in župana iz Trzina g. Majeršiča okrajnega glavarja g. dr. Vidica in druge zastopnike oblasti. Minister g. dr. Miha Krek je nato govoril o razvoju zunanje, svetovne in domače notranje politike, ki sta od lani do letos zabeležili toliko pomembnih dogodkov doma in tujdom. Ob koncu je predsednik prebral in izročil g. ministru dr. Kreku vdanostno izjavo. Shod je potekel v najlepšem razpoloženju ter se je enako lepo tudi zaključil.

Vdanostna izjava g. dr. Korošcu in g. dr. Kreku.

Vdanostna izjava, katero sta brebrala v soboto zvečer g. dr. Megušar, v ponedeljek pa g. Umnik, se glasi:

„Člani JRZ, zbrani na shodu JRZ v Kranju dne 29. januarja t. l. izražajo svojemu narodnemu voditelju dr. Korošcu in njegovemu najožjemu sodelavcu gradbenemu ministru dr. Kreku popolno odobravanje in najtoplejšo zahvalo za dosedanja njuna dela v prid slovenskemu narodu in naši državi ter njima obenem izrekajo neomajno zaupanje za nadaljnje delo, zlasti pri čimprejšnji ustvaritvi banovine Slovenije.“

Izjava g. ministra „Gorenjecu“.

Vaš urednik je prosil g. ministra, naj mu poda kratko izjavo za „Gorenjca“. G. minister je dejal, da je vsa politična vprašanja že obravnaval na shodih. Poudaril pa je, da je s svojimi shodi v Kranju in Trzinu nad vse zadovoljen, lahko se reče stoddostno. Tako veliko zavesti, discipline in zavednosti ter politične zrelosti so pokazali pristaši JRZ iz kranjskega okraja.

Na vprašanje, katera politična akcija je sedaj v Beogradu najbolj aktualna in v ospredju, je g. minister odgovoril, da se z vso vnemo dela na to, da dobe tudi Slovenci svojo banovino Slovenijo.

nam vedno vladali drugi gospodarji, smo se kljub temu ohranili preko 1000 let, čeprav smo zgubljali ped za pedjo narodnega ozemlja. Preživeli smo strašno turško dobo, ves naval in pritisk germanstva od frankovskih kraljev in vojvod do habsburških cesarjev, prežvel smo vse svoje zatiralce in gospodarje — ker smo bili na znotraj krepki, odporni, zdravi, nepremagljivi. — ker nismo poznali materializma.

Zato pa danes ta življenjska moč, odpornost in zdravje tem hitreje gine, upada, ker nas razkrajja in ugonablja materializem, uživanja, željnost, ker propadamo telesno in duševno, potem, ko izginjajo izmed nas kreposti, čednosti in narodne vrline. Če bomo zavrgli še katoliško vero, ki edina more uspešno zaježiti poplavo materializma, potem smo zapisani propadu in poginu. Utonili bomo v kateremkoli večjem, odpornejšem narodu.

Vsak narod in vsak poedinec si več ali manj prosto voli svojo usodo, svojo bodočnost. Narod slovenski, tvoja usoda, tvoja bodočnost in življenjska doba bo taka, kakršno si boš izbral, izvolil in ustvaril sam.

Ob 40-letnici „Gorenjca“ Vsem čitateljem. inserentom in prodajalcem „Gorenjca“!

Jubilejna številka „Gorenjca“ izide v soboto 10. februarja v povečanem obsegu in pomnoženi nakladi.

Ponovno opozarjamo vse čitatelje in prijatelje našega lista, da si oskrbe to našo jubilejno številko pri prodajalcih „Gorenjca“.

Vse cenj, tvrdke in podjetja opozarjamo na to izredno priliko za oglaševanje, ki bo zares uspešno. Oglasili se bomo pri Vas te dni.

Vse naše kolporterje in prodajalce „Gorenjca“ prosimo, naj nam v kakor javijsko koliko izvodov lista bodo naročili ob tej priliki.

Uprava „Gorenjca“.

Komunizem v sr. šoli

Članek, ki smo ga priobčili v „Gorenjcu“ št. 4 z dne 27. januarja t. l. smo ponatnili iz akad. glasila „Straža v viharju“ v dobri veri, da odgovarja čisti resnici in nismo preiskavali, koliko se tiče razmer na kranjski gimnaziji.

B E L E Ž K E

Slovani v Nemčiji

Tednik „Hrvatski Radiš“ prinaša v zadnji številki tole zanemljivo statistiko, odnosno poročilo: Po poslednjih političnih dogodkih živi danes v Nemškem rajhu 12 slovanskih plemen. In sicer: 1.) V vzhodni Prusiji 250.000 Mazurrov; 2.) v Pomorju 500.000 Kašubov; 3.) 50.000 Slovincov istotam; 4.) v Poljski po novi razdelitvi s Sovjetsko Rusijo 21.000.000 Poljakov; 5.) v Češko-moravskem protektoratu 8.000.000 Čehov; 6.) v slovaški državi je 3.000.000 Slovincov; 7.) 250.000 Karpatorusov (Rusinov); 8.) v bivši Avstriji 100.000 Slovincov na Koroškem in 9.) 50.000 Hrvatov na Gradiškanskem; 10.) v samem Rajhu je več kot 100.000 gornje-lužiških Srbov in 11.) dolnje-lužiških Srbov okoli 50.000; 12.) v zapadni Galiciji, ki pripada Nemčiji, pa je okrog 300.000 severnih Karpatorusov, takozvanih Ljemskovskih Rusinov. K temu številu je treba dodati še ruske emigrante v Nemčiji.

Ako izvajamo Sovjetsko Rusijo, se lahko reče, da je Nemčija postala največja slovanska država, ker ima v svojih mejah približno 34.000.000 Slovincov, kar znaša in predstavlja okrog 30% celokupnega prebivalstva Nemčije.

Jugoslavanski Nemci in nacizem

Apatinski list „Die Donau“ glasilo katoliških Nemcev v Jugoslaviji piše v eni izmed zadnjih števk o stališču jugoslavanskih Nemcev v pogledu narodnega socializma med drugim tudi tole:

„Nemška mladina v Jugoslaviji se odgaja že nekoliko let na poseben način v duhu nemškega gledanja na svet. Posebnost te vzgoje je v tem, da mladina izgublja vsako spoštovanje do starejših in jih ostro napada, čim oni izražajo svoje mnenje in pomisleke proti onim idejam, ki se poudarjajo na raznih nemških prireditvah. V šoli so uspehi nemške mladine vedno slabši, dijaki se pa pritožujejo, da so zapostavljeni in da se jih preganja, ker so pravi in zavedni Nemci. Tako se vajenci zaničajo za vse mogoče stvari, samo za svojo obrtnost. Če se bo to nadaljevalo, bomo skoraj imeli namesto dobrih mojstrov samo nesposobne obrtnike, ki bodo znali strumno korakati in še lepše pozdravljati, ki pa ne bodo imeli niti pojma o tem, kako se popravljajo čevlji, ali polomljena noga mize. Enak položaj je z nemško akademsko mladino, ki se z učenjem le prav malo peča. Namesto da se uče, pa nemški akademiki zapravljajo denar svojih staršev in ponavljajo semestr. Tako se iz leta v leto večja števila nedoštudiranih dijakov, ki na ta način ustvarjajo kader, iz katerega nastaja vedno večje število novih „führerčkov“, ki vplivajo na mentalno nemške narodne manjšine v Jugoslaviji.“

Kurent v Kranju

Kranjčanom v pouk in zabavo spesnikoval Jovo.

Zdravo, vi Kranjci! Pardon, brez zamere — res pozen sem, vem pa da to nič ne dé. Obiskal sem kraje že marsikatero, tako kot pri vas pa nikjer ne nore!

Vihral sem čez polje do novega mosta, nekdo mi tam „Toti list“ stisne v rokó, češ, loka mogočna podrla se bosta, most davno že v smrt je obsojen bridko.



Brž loke pogledam, če res se krivijo, a glej jih, kot kamen-kost trdno stojijo. Za škilaste Kranjce je dosti močan, harmoniko stegnem in stopim brž nanj.

Na trg sem se vstopil in gledal plakate, povsod ples, ples, ples, ples, ples, vsa društva in klubi, za revne, bogate, parado bi radi vseh mod in nobles.

Ubogi predsodki, le brž se zgubite, kultura je šara za žalostni post, saj z njo bore malo v blagajno dobite, kdor s Kurentom hodi, predsodkov je prost.

Res, kaj naj počnemo s kulturo pri modí, harmoniki, cvičku, aufbiksanju? Nč! V teh časih težavnih — kdo naj te obsodi, četudi zapiješ še zadnji belič...

A kratek predpust je, zato brž na noge, saj kranjski program za predpust je bogat, poglejmo najprej, kje so boljše zaloge, za nekaj odborov še tort grem iskat!

Premnogi ljudje so zares razumevni, za torte in ples jim je smisla dovolj, odborniki mnogi pa niso pohlevni, plesú si žele, — dobrih tort pa še bolj...

Vse z mano, vse z mano, kar miga po Kranju, vso noč pri gasilcih vesel se vrtim, vse giblje, se ziblje, kot čebelice v panju, na radio plešem in pridno — gasim.

Ujel ta večer sem si ljubico svežo, še nisem se streznil, pa dalje hitim, pri hiši se prvi primajem skozi vežo, z gasilske vse pri obrtnikih dobim.



A tukaj že vabijo me motoristi na dobro poskušnjo likerjev in vin, z gasilske, obrtne — ljudje tu spet isti, pa kaj! — saj za ples ni potreben — bencin!

No, kaj se obirate? Brž na elitno! Vse novo: obleko in ljubico, frak in na veselico najbolj pridobitno, pergamente vse sabo, pečate in trak!



Kaj jurček se v strganem žepu ti smili! Zrtvuj ga, sicer ti ga mši požro, če kelnar polizan si, bodo menili, da čast akademika kresi ti glavó.

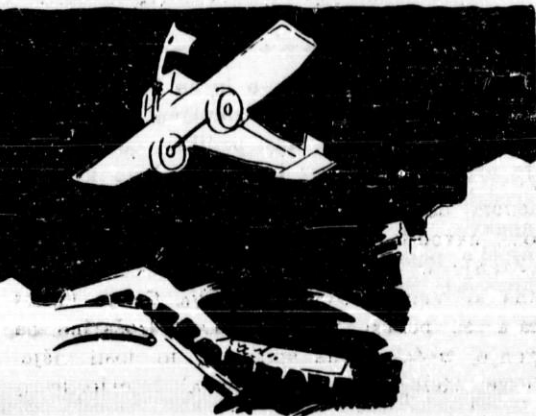
Morda te še z doktorjem kdo titulira, čeprav si kumij in navaden zemljan, glej, koliko dam se za tabo ozira, od hčerki si in mater ves oboževan.

Razstava vseh linij je — vitkih in bridkih, kostumov po modi in dolgih vratov, glej, svet se potaplja v omamnih užitkih, čez par dni razstava bo — dolgih nosov...

Glej, prilika lepa se zopet nam nudi, ko ples bo priredil naš aeroklub. Pilot v uniformi — dekle ne zamudi! — kako bo pač društvo živelo od zbug?

Cvet kranjskih pilotov v dvorani se zbira, a kdo od teh videl je že eroplan? Zato pod strop radostno vsak se ozira, kjer bombnik papirnat binglja okrancan.

O, sreča vseh sreč, da ta ples smo imeli! Imamo zdaj v Kranju vsaj en eroplan! Na občini najbolj ga bodo veselí, čez Kokro bo vozil, ko most bo končan...



Le hitro, le hitro, naprej se vrtimo! Likalniki čez ramo — pa vsak je krojač, naslove si mojsterske vsi nadenimo in glejmo revijo polikanih hlač!



Nazadnje je vitežka še maška — rada. Pa masko si vzemi, sicer te bo sram! Hej, zdravo, mladna, ti up si in nada maskiranih botrov, zakrinkanih dam!

Za konec obiščimo vse oštarije, harmonikar, stegni! Naj vse se vrti! In vino iz sodov v potokih naj lije, naj svet ves zdaj vidi, kaj Kranjci smo mi!



PRIMSKOVO

Fantovski odsek na Primskovem priredi na Svečnico 2. februarja ob polni štiri popoldne v Prosvetnem domu veseligró „Kurentova nevesta“. Na pustno nedeljo 4. februarja ob 6. uri zvečer bomo ponovili pri pogrnenih mizah veseligró „Kurentova nevesta“. Po igri bo vesela predpustna zabava, pri kateri nastopijo Amazonke in bo igrala kranjska delavska godba. Vsi prav tople vabljeni, tako Primskovljani kot tudi Kranjčani.

TEDENSKE NOVICE

Odpisi davkov, taks in kazni.

Dne 22. decembra 1939 je bila izdana uredba glede odpisa davkov do konca leta 1937 odnosno 1939, ki je že priobčena v Službenem listu. Dne 26. decembra 1939 pa je izšel tudi že zadevni pravilnik.

Odpisi se vrše, če zaostanki pomenijo gospodarsko propast dolžnika. Prošnje, ki se vlagajo pri občini ali davčni upravi, so pod gotovimi pogoji koleka proste. Vložene pa morajo biti v roku treh mesecev, to je do 23. marca 1940. Pregledane bodo te prošnje po posebnem odboru in jih rešuje, če so zaostanki na davkih, taksah in kaznih manjši od 50.000 dinarjev, dravska finančna direkcija, če so večji, pa ministerstvo.

Naše čitatelje opozarjamo na to uredbu in pravilnik, ki naj si ga še sami podrobneje ogledajo v Službenem listu naše banovine.

Somišljeniki!

Prosimo, da se zgledajo vsi naši somišljeniki, ki niso še vpisani v volilni imenik občine Kranj in oni, ki so se preselili ali katerih označba v volilnem imeniku je netočna, v tajništvo JRZ v hotelu „Jelen“, radi poprave in popolnitve volilnega imenika. Tajništvo ima telefonsko številko 107. Brez pravilnega vpisa v volilnem imeniku ni volilne pravice. Zavarujte si pravočasno svojo volilno pravico da pozneje ne boste imeli nepotrebnih potov in snosti.

Krajevni odbor JRZ v Kranju.

KRANJ

Pokali za okrožne tekme v Predpustni so razstavljeni v izložbenem oknu p.sarne g. dr. I. Šilarja.

V Delavskem domu bo v nedeljo 4. februarja zabavni predpustni večer. Spored obsega dve veselí enodejanki, petje, in godbo. Nastopili bodo stanovalci Del. doma torej izključno delavski stan. Dobra in poštena zabava jim je gotovo potrebna in predpustnemu času primerena.

Zgubila se je ura. V soboto 27. januarja v času od 14 do 14.15 ure na potu iz Kranja po stopnicah preko mesta in poti na Kalvarijo se je zgubila kromirana moška zapestna ura. Najditelj naj isto odda proti primerni nagradi v uredništvu ali pisarni „Putnika“.

V ponedeljek, dne 5. februarja 1940 ob 9. uri popoldne se vrši v prostorih hotela „Stara pošta“ v Kranju občni zbor kranjske podružnice Zveze absolventov kmetijskih šol, z običajnim dnevnim redom. Vabi odbor.

„Pri belem konjičku“ je naslov veseligró, ki jo uprizaro na Svečnico popoldne ob 4. uri in ponovi v soboto 3. februarja zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu dramski odsek Prosvetnega društva v Kranju. Igra je zelo zabavna, vmes je prepletenih tudi nekaj pevskih vložkov in bo spravila v dobro voljo in smeh vsakega gledalca. Obisk igre tople priporočamo.

Prvi farni večer mož in fantov, katerega je v torek zvečer priredil kranjski Fantovski odsek, je zelo lepo uspel. Udeležba je bila tako lepa, da je bila dvorana Ljudskega doma skoro polna. Na sestanku so o raznih aktualnih vprašanjih govorili šolski upravitelj s Primskovega g. Japelj, kaplan g. Joža Vovk in dekan g. Matija Škerbec. Sedaj v postnem času bodo ti farni sestanki možem in zlasti fantom prav dobrodošli.

Redni občni zbor društva Rdečega križa v Kranju se bo vršil v sredo, dne 7. februarja t. l. ob 6. uri zvečer v mestni posvetovalnici, na kar opozarjamo vse člane društva. Vljudno so vabljeni tudi vsi prijatelji društva.

Odbor obvešča članstvo, da se bo letna članarina pobirala tekom mesca februarja. Redna članarina znaša din 24.—, podporni člani pa plačajo din 6.—.

Družabni večer v Ljudskem domu. Kako se ljudem v teh resnih časih nudi res primeren veselje, pa obenem vzgojna zabava za predpust, je pokazala Delavska godba iz Delavskega doma, ki je imela s tem svoj otvoritveni nastop. Ob sodelovanju moškega pevskega zbora Prosvetnega društva in drugih nastopajočih je priredila v nedeljo zvečer v Ljudskem domu zelo dobro obiskan in prijeten družaben večer, poln prijateljskega razpoloženja, ki je vsem navzočim dopadel tako močno, da so se takoj izrazili, naj se podobni res družabni večeri še večkrat ponove. Za pester program je bilo poskrbljeno. Ves večer je marljivo igrala godba vesele komade, igrala se je igrice „Snubači“, zapelo se je več kupletov, vmes so nastopili priznani kranjski pevci, v strah in grozo gledalcev so nastopile Amazonke s Primskovega z bobnom, po svoje jih je zabavala perica Katra. Bilo je dosti smeha, petja, godbe in vsakovrstne zabave. Ob tej priliki naj omenimo še požrtvovalnega kapelnika delavske godbe g. Smrekarja Lojzeta, kapetana in kapelnika vojaške godbe v Škofji Loki, ki se ta-

ko marljivo trudi z našimi fanti, jih bodri k pogumu, da so v dobrem poldrugem letu dosegli že tako lepe uspehe. Za ta uspeh gre priznanje g. kapelniku Smrekarju, kot fantom godbenikom, ki so sedaj nastopili prvič v javnosti. Le tako marljivo naprej in uspehi bodo še lepši. Kdor bi se še želel vpisati v godbo, naj se oglasi v torek ali v petek zvečer v Delavskem domu.

Dežurna služba zdravnikov OUZD v Kranju v mescu februarju 1940 bo razdeljena sledeče:

Dne 2. dr. Bežek Josip, 4. dr. Herfort Joža, 11. dr. Pance Pavel, 18. dr. Vrtnjak Vinko, 25. dr. Bežić Josip.

Kraljeví Jugoslovanski Aeroklub „Naša krila“ Kranj bo imel svojo predstavo filma „Zadnja zapoved“ na Svečnico 2. februarja ob 5. uri pop. v kinu Šmartinski dom. Uvod v predstavo bo propagandno predavanje o letalstvu; zato vabimo vse prijatelje in simpatizerje, da si za to predstavo oskrbe še do časa vstopnice. Film sam je edinstveno delo, ki vsepovsod dosega nenavadno velike uspehe.

FO. in DK. v Kranju priredita v nedeljo 11. februarja ob 4. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma svojo telovadno akademijo.

Na sporedu so zelo lepe telovadne točke kot orodna telovadba, naše mladine.

Prosimo, da se te akademije v čim večjem številu udeležite in da si vstopnice pravočasno nabavite v trgovini Hinko.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Kakor vsako leto, bo tudi letošnji pustni torek imelo tuk. Prosvetno društvo svoj zabavni večer pri pogrnenih mizah. Za zabavo so nam igralci naštetirali prav živahno komedijo „Gospod senator“. Poleg tega bodo izvajane po možnosti še druge točke. Vsi prav vljudno vabljeni! Odbor.

PREDOSLJE

Nedeljska prireditve. Na našem odru bomo v nedeljo, dne 4. februarja videli predpustno burko: „Vesela trojica“ v 4 sl. kah. Igra je kot nalašč za pustno nedeljo, ker je polna smeha. Poleg te igre je na sporedu še spevoigra „Snubači“, ki je sestavljena iz samih narodnih pesmi. Nastopila bosta pa tudi društveni mešani pevski zbor in tamburaški zbor. Pričetek bo ob treh popoldne.

ŠKOFJA LOKA

V uršulinskem samostanu je umrla znana vzgojiteljica naše ženske mladine č. m. Ivana ki je vzgojila ogromno število naših deklet in žena. Zal njen pogreb nikakor ni odgovarjal temu dejstvu. Nehvaležnost je plačilo sveta.

Vsaka škofjeloška in okoliška družina mora imeti jubilejno številko „Gorenjca“, ki bo izšla prihodnjo soboto. Opozarjamo vse, da bo izšel v tej številki, kratek a pester opis Škofje Loke in vse njene okolice in obeh dolin od leta 973 dalje, ko je bila Loka darovana Freisinškemu škofu. Kdor se količkaj zanima za svoj rojstni kraj, za njegovo zgodovino, za njegove slavne moze, za njegove umetnine, za razvoj obrtništva, tujski promet itd. bo vsak kupil to številko „Gorenjca“, katerega je kolportaza naročila toliko, da ga bo lahko dobil prav vsak. Potrudite se zanj že v soboto, da ga v nedeljo ne zmanjka.

TRBOJE

Na pustno nedeljo t. j. 4. februarja popoldne ob 3. bodo na našem odru upr. zori. lepo narodno dramo starih jesenskih plavzarjev „Plavž“. Vsi okoliščani ste iskreno vabljeni k predstavi! Gotovo boste zadovoljni. Igra je res aktualna in kaže ljubezen do domače grude, ki jo je treba čuvati pred tujcem. Upamo na lepo uspešnost, ker so naši prosvetarji res vneti in požrtvovalni. — Vabi odbor.

CERKLJE

Tukajšnja gasilska četa je podala v nedeljo 28. januarja račun dela, ki ga je opravila v 40. jubilejnem letu.

Zelo dobro obiskano letno skupščino je otvoril predsednik Miklavčič Ivan, ki je pozdravil članstvo, župnega odbornika Kerna Ivana in župana Slemca.

Tov. Kern Ivan je izročil pozdrave župne uprave in priporočal složno delo v uspeh čete in v korist bližnjega, ki je pomoči potreben.

Odborniki so v poročilih prikazali izvršeno delo, ki je bilo precejšnje, a vsi so želeli, da bi četa postala še delavnejša, kar bo, če bo z odborom sodelovalo vse članstvo.

Pri volitvah je bil izvoljen skoro v celoti stari odbor s predsednikom Miklavčičem Ivanom, poveljnikom Kuraltom Ivanom, tajnikom Žumrom Antonom in blagajnikom Koritnik Martinom.

Novo poslovno leto naj bo delovno leto, ki naj prinese izboljšanje v tehničnem pogledu. Poveča naj izvežbanost in discipliniranost članstva, nabavi naj novo malo motorno brizgalno, dovolj cevi. V skupnem delu članstva in s pomočjo občine ter razumevanjem prebivalstva bo to tudi doseženo.

Šport

Atletsko gimnastični večeri v slovaški no-
ve hude šole v Kranju: se vrtilo redno vsa-
ko sredo in petek od polj 8. ure zvečer do
polj 10 ure.

Vsi aktivni lahkoatleti v Kranju in okolici
se vladno vabijo, da se udeležujejo teh tren-
ingov, kot priprava za sezono spomladi. Kdor
hoče v sezoni doseči količjak dobrih in sol-
dih uspehov v tej ali oni atletski disciplini,
mora delati tudi pozimi, v mrtvi atletski sezo-
ni. To je tista uganka uspehov inozemskih atle-
tov, ki z maki čas porabljajo za temeljito pri-
pravo materiala in presnovno; ter jih moramo
tudi mi v tem pogledu posnemati. Vsakdo naj
pripelje s seboj tudi svoje prijatelje, ki se za-
nimajo za lahkoatletiko. V Kranju in okolici
je dovolj mladine, ki ima smisel za atletiko,
za to moramo organizirati vse te simpatizerje
atletke v atletsko združenje, za katerega na-
men in podrobnejšo organizacijo se bomo
skupno pomenili na sestanku, ki si ga bomo
določili pozneje.

Tovariši, pridite in prepričajte se o našem
velikem olimpijsko športnem in mirovnem
smotru, ki ga bomo na teh večerih najbolje
demonstrirali, kar se boste brezdvoma globoko pre-
pričali!

RAZGLAS

Vsled dodatnega pojasnila komandanta ljub-
ljanskega vojnega okraja v Ljubljani se obve-
ščajo vsi zainteresirani, da je prošnja za do-
delitev „Spomenice za borbe za osvobodjenje se-
vernih krajev kraljevine Jugoslavije 1918—1919“
priložiti overen prepis odpustnice iz (polka,
bataljona, čete) ali overen prepis vojaške
isprave.

Oni, kateri so prošnje že vložili naj nave-
dene listine predložijo naknadno.

Najskrajnejši termin za vlaganje teh listin
in zaostalih prošenj je 12. februar 1940. Po tem
roku se prošnje ne bodo več sprejemale.

Uprava občine Kranj,
dne 30. januarja 1940.

RAZGLAS

Vsled naloga komandanta ljubljanskega voji-
nega okraja v Ljubljani v zvezi s členom 19
Pravila o popunjavanju vojne sile popisnom
stokom in prenosnim sredstvom, se pozivljajo
vsi na teritoriju občine Kranj bivaajoči lastniki
živine in vozil, da se aemudoma, toda najka-
neje do 8. februarja 1940 zglasijo v vojaškem
uradu podpisane uprave in prijavijo svojo
vprežno živino in vozila (razen motornih).

Prijaviti je vse vole, konje, osle in mezge
ne glede na starost in ne glede na to ali so
bili že pregledani od strani vojaške popisne
komisije ali ne.

Zadeva je zelo nujna in imajo vsi oni, ki se
ne bodo odzvali do določenega termina priča-
kovati najstrožje kazni.

Uprava občine Kranj,
dne 30. januarja 1940.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se
plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne diva-
ne itd. izdeluje solidno in po nizki ceni
BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali
št. 5. (v hiši g. Šipica)

Star baker, medenino in cink kupuje v vsaki
množini po najvišji dnevni ceni. Kovina —
Kranj.

Vzajem v najem manjšo gostilno ali vinotoč.
Ponudbe na upravo lista.

Odda se dvo ali trisobno stanovanje, takoj ali
pozneje. Marija Pogačnik, Kranj, Zlato po-
lje 9.

Prostor za skladišče v Kranju se išče. Naslov
v upravi „Gorenjca“.

Šivilja gre šivat na dom. Naslov v upravi
„Gorenjca“.

Odda se meblirana soba v sredini mesta bolj-
šemu gospodu. Naslov v upravi lista.

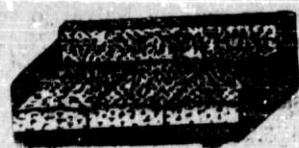
Oddam sina učet v trgovino špecerijo, ali ma-
nufakuro. Star je 15 let. Cemažar Janko.
krojač, Javorje p. Poljane.

Oddam tri stanovanja: dvojne s 3 sobami, pred-
sobo, kopalnico, kuhinjo, kletjo in nekaj
vrta in eno stanovanje v podstrešju z 2 so-
bami, kuhinjo in drugimi pritliklinami, takoj
v novi stavbi v bližini novega mostu. Zebre
Janez, Huje.

Stanovanja oddamo:

S 1. aprilom oddamo štiri stanovanja v novi
hiši v sredini mesta. 3 stanovanja s 3 sobami,
eno s 2 sobami in vse pritlikline. Povsod par-
ket in moderne kopalnice. Istotam se odda
tudi lokal. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Couch zofe, otomane, divane



in vse tapetni-
ške izdelke iz-
vršuje točno in
solidno
V. TONEJC
tapetnik, Kranj

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst
kupite pri Centralni vinarni v Ljub-
ljani - Frankopanska ulica 11.



Trajni kodri z najnovejšimi

aparati

ter vse v to stroko spadajočo
postrežbo nudita cenjenim da-
mam in gospodom solidno in
po najnižji ceni

brivska in frizerska „Salona“

Leonard Pirc | Pirc Ladislav

Primskevo pri mostu

Stražišče 166

Plašče, kostime, obleke vseh vrst
po zadnji modi trpežno ter po so-
lidnih cenah izdelava samo krojačica
na Škribovcu. — Se priporoča za ce-
njeni obisk

HILDA GATEJ

krojačica - ŠKRLOVEC št. 3.

Ako imate kurja očesa in se vam delo trda
koža, pridite v našo higienično urejeno po-
dikuro, kjer vam naš pediker odstrani vse
te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih
sredstev za dva 6. Ne mučite se s krpanjem
nogavic, ker vam za malo denarja strokov-
njaško popravimo trlake, šanke in otrlake
nogavice. Same pri Beto.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun.
Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Poštne
hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vla-
gateljem vedno na razpolago. Vezane vloge
s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

V KRANJU R. Z. Z. N. Z. LJUDSKI DOM

Mimica, Zaganjka:

Marija Taborska

Zgodovinska povest in dobo turških časov.

(Dolje)

Martinu se ni zdelo pametno prerekat se s hlapcem.
Gledal je proti Taboru, okrog in okrog obzidja je žarel
soj luči.

„Ali so ga Turki že zapadli?“

„Že. Popoldne enkrat sem gledal z obrov gori.“

„Ali je mnogo naših padlo? Za očeta imam skrb.“

„Kdo bi vedel?“

Na cesti je nastal hrup. Spreddaj, pred dolgo vrsto
so jezili moške, za njimi se je vlekla dolga vrsta voz.
V temi se ni dalo nič razločiti, dokler niso prišli do
Srednje vasi. Goreča pristava ob cesti je pa razsvetlje-
vala jahajoče Turke, za njimi vozove, ki so peljali na-
ropano blego, za vozovi črede ovac, ki so blejale in silile
v ogenj. Za temi so spet jezili Turki, zadaj pa je šla
vrsta ljudi, ki so povzročali nerazložno vpitje. Z vzezan-
mi rokami so stopali moške, žene, fantje, dekleta in za-
molke tožili v noč. Zdelo se je Martinu, da mu prihajajo
na uho kliči po usmiljenju in pomoči. Toda klince ne-
srečnih sužnjev so zadušili bojni kriki Turkov, ropot vo-
zov in hrzanje konj.

„Vse vlečejo s seboj,“ je menil Ambrož. „Na Bene-
čansko bi radi udarili, pa ne hodo prišli čez gore.“

„Ravno po tej poti se bodo vračali in takrat bomo spet
trpeli, da se Bogu smili,“ je menil Martin.

Gledal je Tabor in zabotelo se mu je gori. Tita in
očeta mora videti, pa Volbenka jima hoče izročiti, da ga
spravita na varno. On pa mora iti v Radovljico, mora
vedeti, kaj je s Polonico, drugače mu bo srce poskočilo
iz prsi. Po cesti so še vedno dirjali jezdec in v vasi se
je še tu in tam premikala luč kakega zapoznelega tur-
škega roparja, ki je iz pohlepa preslišal glas bojne trom-
be. Martin je pomislil, da bi mu morda ne bilo težko
dobi ubitega Turka in se preobleči v njegovo obleko.
Volbenka bi gnil s seboj, kot bi imel ujetnika. Povedal
je to misel Ambrožu.

54

„Nikar!“ ga je svaril Ambrož. „Kmetje so od žalosti
in jeze podvijani, razsekali bi te s sekirami na kose.
preden bi jim utegnil dokazati, da si Vilibaldov sin.“

Martin je videl, da je to resnično, zato je sklenil skozi
hoste pritihotapiti se k Taboru.

„Kam misliš ti, Ambrož?“

„Tu v hosti bom prenočil. Zjutraj bom poskusil iti na
Tabor. Podnevi je bolj varno, sovraga opaziš že od daleč.“

„A ponoči se mu laže izogneš,“ je menil Martin.

Prijel je za vrh in gnil Volbenka s seboj po hosti,
skozi robidovje in grmičevje. Veje so starca udarjale
v obraz.

„Ne vlači me po takem, saj me ubiješ,“ je zarenčal.

„Volbenk, kdor bi tebe ubil, bi bil v milosti pri Bogu
in ljudeh,“ je pikro odgovoril Martin.

Oprezoval je ob gozdnih robovih nad dorečo Srednjo
vasjo in nad Britofom, pa je še vedno kak zapozneli
Turek prignat tam mimo konja v divjih skokih. Včasih
so jezili tudi po trije ali štirje skupaj. Slednjič sta
se vendar v temi izmuznila za gorečim Britofom in za
cerkvijo k Taboru. Pod cerkvijo so ležali mrlči, Martin
je videl, da so med Turki tudi trupla kmetov, toda v
temi ni mogel razločiti, koga vse so ubili. Prigral je
Volbenka pod vzdigni most in straža gori je zavpila:

„Hu! Hej! Kdo je!“

Nekdo je držal v roki dolg podajalnik in je grozeče
meril z njim v globino pod seboj.

„Hu, če se mi ne pobereš, te bom kar s podajalnikom!“

Vkljub tegobi se je moral Martin zasmejati.

„Mene vendar ne boš! Odprite Vilibaldovemu sinu!“

„Vilbaldov Martin!“ je zašumelo po okopu.

„Vrzite most!“

„Ne, prej posveti in pogled, če je pravil!“

Mož s plamenico se je nagnil čez obzidje.

„Si že pravi, Martin! Bog in Marija Taborska s teboj!“

„Jaz sem, odprite že vendar,“ se je Martina lotevala
nejevolja.

Mostič je padel na nasip. Martin je potegnil jetnika
za seboj. Kmetje so v svitu plamenic gledali coprnika,
poznali ga niso, ker je obračal obraz v stran.

„Koga si pripeljal v goste,“ so se čudili brambovi.

„Pa kar zvezanega! Ali je vohun?“

„Če je vohun, ga zabodem kot snop pšenice,“ se je
ponesel tisti s podajalnikom.

Martin je potegnil Volbenka k oguju, da mu je svet
ogaja obžaril potuhnjeni obraz.

„Glejte! Ali ga poznate, našega soseda, prijatelja?“

Ljudje so zavpili, ko so videli Volbenka in vest o tem
je mahoma preletela ves Tabor, še stražniki so zapu-
ščali odkazana mesta. V temo je zadonel jasni Vilibaldov
glas:

„Kam hočete? Takoj se vrnite na svoje prostore! Ko-
maj je Turek za ped od njih, že jih ne skrbi nič več!
Nazaj!“

Stražniki so se vračali na obzidje, vse drugo se je pa
prerivalo okrog Martina in Volbenke.

„Glej, ali boš danes tudi krive pričal?“ so se mu ro-
gali.

„Si videl Martina, ko je pobil večnega romarja, je-li?“

Nekdo je stisnil pest in zarjul:

„Če smo moške, zgrabimo to pokveko, tega copernika
in ga vzmimo na ogenj!“

„Molči, saj si vendar kristjan,“ ga je opominjal sosed.

„Kristjan sem, pa je oni tudi. Zakaj pa je krivo pri-
čal zoper županovega sina, da bi ga spravil na galeje.“

„Saj ga bo Bog sodil.“

„Pa ga mora tudi gosposka.“

„Le kje si ujel to ščuko, Martin,“ so ga spraševali so-
sedje.

„Ščuko, ščuko, saj res,“ se je fant nasmehnil vkljub
tegobi. „V podzemeljskem tolmanu Mošilske jame mi je
padla v roke. Pa je ta ščuka presneto sluzasta in dosti
sem imel opraviti, da se mi ni izmuznila.“

Ljudje ga hvalijo, sprašujejo, ter grozijo Volbenku. Bese-
dičijo, Martin pa gleda zaskrbljeno čez glave.

„Kje je oče? Kje Ti?“

„Tam doli sta, pri straži.“

„Glej, že se iz teme, razsvetljena samo z rdečkasto
svetlobo ognjev približujeta dve visoki postavi. Vilibald
in Tit, obstojita v množici, svojim očem ne verjameta.“

„Martin, kaj delaš ti tu?“ Obema hkrati je uteklo
to vprašanje.

„Oče, Tit! Da sta le živa,“ se je razveselil Martin.

„Da si le ti tu. Kako da prideš sem.“